EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 18. 3. 2024
COM(2024) 160 final

2024/0075 (NLE)

Návrh

# ROZHODNUTIE RADY

## o podpise v mene Únie Dohody medzi Európskou úniou a Srbskou republikou týkajúcej sa operačných činností vykonávaných Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž v Srbskej republike

# DÔVODOVÁ SPRÁVA

## 1. KONTEXT NÁVRHU

### • Dôvody a ciele návrhu

Jednou z úloh Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž (ďalej len „agentúra“) je spolupracovať s tretími krajinami v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje nariadenie o európskej pohraničnej a pobrežnej stráži [nariadenie (EÚ) 2019/1896] (ďalej len „nariadenie“), „a to aj prostredníctvom možného operačného nasadenia tímov riadenia hraníc v tretích krajinách“[1]. Konkrétne má agentúra ako súčasť európskej pohraničnej a pobrežnej stráže zabezpečiť európske integrované riadenie hraníc[2], jednou zo zložiek ktorého je spolupráca s tretími krajinami v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje nariadenie, s osobitným zameraním na susedné tretie krajiny a krajiny pôvodu alebo tranzitu v prípade neregulárnej migrácie[3]. Agentúra môže spolupracovať, v rozsahu potrebnom na plnenie jej úloh[4], s orgánmi tretích krajín príslušnými v záležitostiach, na ktoré sa vzťahuje nariadenie, a môže vykonávať činnosti súvisiace s európskym integrovaným riadením hraníc na území tretej krajiny so súhlasom tejto tretej krajiny.

Podľa článku 73 ods. 3 nariadenia by sa v situáciách, ktoré si vyžadujú nasadenie tímov riadenia hraníc zo stáleho zboru európskej pohraničnej a pobrežnej stráže do tretej krajiny, v ktorej budú členovia tímov uplatňovať výkonné právomoci, mala uzavrieť medzi Úniou a dotknutou treťou krajinou dohoda o štatúte. Takáto dohoda o štatúte by mala vychádzať zo vzoru, ktorý vypracovala Komisia v súlade s článkom 76 ods. 1 nariadenia. Komisia prijala daný vzor 21. decembra 2021[5].

Srbská republika (ďalej len „Srbsko“) sa geograficky nachádza na jednej z hlavných trás neregulárneho zmiešaného migračného pohybu smerujúceho do Európskej únie. V roku 2023 agentúra Frontex zaregistrovala približne 99 000 neregulárnych prekročení na vonkajších hraniciach Európskej únie na západobalkánskej trase, ako aj viac ako 25 000 neregulárnych prekročení hraníc Srbska s krajinami mimo EÚ. Neregulárni migranti sú terčom útokov organizovaných zločineckých skupín zapojených do prevádzačstva a sú vystavení veľkému riziku porušovania ľudských práv. Vysoká miera neregulárnych príchodov a žiadostí o azyl takisto vytvára značný tlak na niektoré členské štáty Európskej únie, čo vedie k potrebe spoločných koordinovaných opatrení na úrovni Únie.

V roku 2020 Únia a Srbsko uzavreli dohodu o štatúte[6] na základe nariadenia (EÚ) 2016/1624[7], ktoré bolo zrušené a nahradené novým nariadením. Vzhľadom na obmedzený rozsah pôsobnosti nariadenia (EÚ) 2016/1624 sa spoločné operácie vykonávané na základe

---

1 Článok 10 ods. 1 písm. u) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1896 z 13. novembra 2019 o európskej pohraničnej a pobrežnej stráži (Ú. v. EÚ L 295, 14.11.2019, s. 1).

2 Článok 71 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/1896.

3 Článok 3 písm. g) nariadenia (EÚ) 2019/1896.

4 Článok 73 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/1896.

5 Oznámenie COM(2021) 829 – Vzor dohody o štatúte podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1896 z 13. novembra 2019 o európskej pohraničnej a pobrežnej stráži a zrušení nariadení (EÚ) č. 1052/2013 a (EÚ) 2016/1624.

6 Rozhodnutie Rady (EÚ) 2020/865 z 26. mája 2020 o uzavretí Dohody o štatúte medzi Európskou úniou a Srbskou republikou týkajúcej sa činností vykonávaných Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž v Srbskej republike (Ú. v. EÚ L 202, 25. 6. 2020, s. 1).

7 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1624 zo 14. septembra 2016 o európskej pohraničnej a pobrežnej stráži, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 863/2007, nariadenie Rady (ES) č. 2007/2004 a rozhodnutie Rady 2005/267/ES (Ú. v. EÚ L 251, 16.9.2016, s. 1).

tejto dohody o štatúte obmedzujú na hranice Srbska s Európskou úniou. Agentúra Frontex v tomto obmedzenom rámci vykonáva *spoločnú operáciu v Srbsku* (predtým *spoločnú pozemnú operáciu v Srbsku*) na pozemných hraniciach Srbska s Maďarskom a Bulharskom. Ku dňu 12. februára 2024 bolo do tejto operácie nasadených 99 príslušníkov stáleho zboru, čo viedlo k obmedzeniu neregulárnej migrácie a zásahom proti cezhraničnej trestnej činnosti, a teda k celkovému zlepšeniu kontroly hraníc.

Komisia po nadobudnutí účinnosti nariadenia (EÚ) 2019/1896, ktorým sa rozšíril rozsah pôsobnosti dohôd o štatúte, dostala 18. novembra 2022 povolenie Rady na začatie rokovaní so Srbskom[8], ako aj s Čiernou Horou, Albánskou republikou a Bosnou a Hercegovinou o dohodách o operačných činnostiach, ktoré má Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž vykonávať v týchto krajinách na základe tohto nového nariadenia. Komisia 30. novembra 2022 zorganizovala stretnutie so štyrmi uvedenými krajinami, na ktorom boli zdôraznené hlavné novinky vzorovej dohody o štatúte. Komisia v mene Európskej únie a Srbsko viedli formálne rokovania s cieľom dosiahnuť dohodu 14. septembra a 7. novembra 2023. Komisia sa domnieva, že ciele stanovené Radou v jej smerniciach na rokovania boli dosiahnuté a dohoda je pre Úniu prijateľná.

Návrh dohody sa odchyľuje od vzorovej dohody o štatúte[9] tým, že členom tímu poskytuje obmedzenú imunitu voči trestnej právomoci[10] a obmedzenú výnimku z nedotknuteľnosti budov, priestorov a aktív agentúry[11]. Tieto výnimky zo vzoru sú prijateľné, keďže Srbsko má štatút uznanej kandidátskej krajiny na pristúpenie k Európskej únii, súčasná dohoda o štatúte so Srbskom obsahuje porovnateľné ustanovenia a operácie podľa uvedenej dohody pokračujú uspokojivo a podobné alebo rovnaké výnimky boli prijaté pre všetkých susedov Srbska, ktorí nedávno rokovali o podobných dohodách s Úniou. Priložený návrh rozhodnutia Rady predstavuje právny základ pre podpis Dohody medzi Európskou úniou a Srbskou republikou týkajúcej sa operačných činností vykonávaných Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž v Srbskej republike.

*Situácia krajín pridružených k schengenskému priestoru*

Tento návrh vychádza zo schengenského *acquis* v oblasti riadenia vonkajších hraníc. Únia však nemá právomoc uzavrieť so Srbskom dohodu o štatúte spôsobom, ktorý zaväzuje Nórsko, Island, Švajčiarsko a Lichtenštajnsko. S cieľom zabezpečiť, aby príslušníci pohraničnej stráže a ďalší príslušní pracovníci vyslaní uvedenými krajinami do Srbska mali rovnaké postavenie, aké bude stanovené v budúcej dohode o štatúte, malo by sa v spoločnom vyhlásení pripojenom k návrhu rozhodnutia Rady o podpise dohody o štatúte uviesť, že je žiaduce, aby sa podobné dohody uzavreli medzi Srbskom a každou z týchto pridružených krajín.

Toto rozhodnutie predstavuje vývoj ustanovení schengenského *acquis*, na ktorých sa Írsko nezúčastňuje v súlade s rozhodnutím Rady 2002/192/ES[12]; Írsko sa preto nezúčastňuje na jeho prijatí, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu. V súlade s článkami 1 a 2

---

8 Ú. v. EÚ L 300, 21.11.2022, s. 29.

9 Oznámenie COM(2021) 829 – Vzor dohody o štatúte podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1896 z 13. novembra 2019 o európskej pohraničnej a pobrežnej stráži a zrušení nariadení (EÚ) č. 1052/2013 a (EÚ) 2016/1624.

10 Pozri článok 12 ods. 3 návrhu dohody.

11 Pozri článok 11 ods. 5 návrhu dohody.

12 Rozhodnutie Rady 2002/192/ES z 28. februára 2002 o požiadavke Írska zúčastňovať sa na niektorých ustanoveniach schengenského acquis (Ú. v. ES L 64, 7.3.2002, s. 20).

Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tohto rozhodnutia, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu.

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Posilnenie kontrol na území Srbska bude mať pozitívny vplyv na riadenie vonkajších hraníc Únie, ako aj na hranice samotného Srbska. Uzavretie dohody o štatúte by sa prepojilo so širšími cieľmi a prioritami spolupráce stanovenými v dohode o stabilizácii a pridružení medzi Európskou úniou a Srbskom.[13].

Uzavretím dohody o štatúte by sa mohlo podporiť aj širšie úsilie a záväzky Európskej únie ďalej rozvíjať spoluprácu a spôsobilosti[14] s cieľom prispieť k riadeniu reakcie na krízy a podporiť konvergenciu v zahraničných a bezpečnostných záležitostiach medzi Úniou a Srbskom.

## 2. PRÁVNY ZÁKLAD A PROPORCIONALITA

Právnym základom tohto návrhu je článok 77 ods. 2 písm. b) a d) a článok 79 ods. 2 písm. c) ZFEÚ v spojení s článkom 218 ods. 5 ZFEÚ.

Právomoc Európskej únie uzavrieť dohodu o štatúte je explicitne stanovená v článku 73 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2019/1896, v ktorom sa uvádza, že „[v] situáciách, ktoré si vyžadujú nasadenie tímov riadenia hraníc zo stáleho zboru do tretej krajiny, v ktorej budú členovia tímov uplatňovať výkonné právomoci, sa medzi Úniou a dotknutou treťou krajinou uzavrie […] dohoda o štatúte […]“.

Podľa článku 3 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie má Únia výlučnú právomoc uzavrieť medzinárodnú dohodu, keď je jej uzatvorenie ustanovené v legislatívnom akte Únie. V článku 73 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2019/1896 sa stanovuje, že „sa medzi Úniou a dotknutou treťou krajinou uzavrie“ dohoda o štatúte. Dohoda, ktorá sa má podpísať a uzavrieť so Srbskom, preto patrí do výlučnej právomoci Európskej únie. V súlade s článkom 73 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2019/1896 je navrhovaná dohoda o štatúte založená na vzorovej dohode, ktorú Komisia prijala v decembri 2021[15], pričom sa zohľadňujú predtým dohodnuté ustanovenia existujúcej dohody o štatúte so Srbskom[16].

Ustanovenia navrhovanej dohody nepresahujú rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie jej cieľov, a teda na základe vzorovej dohody o štatúte zahŕňajú všetky aspekty potrebné na vykonávanie činností tímov riadenia hraníc zo stáleho zboru nasadeného do tretej krajiny, v ktorej budú členovia tímov vykonávať výkonné právomoci, najmä rozsah operácie, ustanovenia o občianskoprávnej a trestnej zodpovednosti, úlohy a právomoci členov tímov, opatrenia týkajúce sa zriadenia vysunutého pracoviska a praktické opatrenia týkajúce sa dodržiavania základných práv.

---

13 Ú. v. EÚ L 278, 18.10.2013, s. 16.

14 Napríklad odborná príprava, situačné povedomie, vybavenie, schopnosť reagovať, nasadenie zamestnancov atď.

15 Oznámenie COM(2021) 829.

16 Ú. v. EÚ L 202, 25.6.2020, s. 3.

## 3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ EX POST, KONZULTÁCIÍ SO ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Hodnotenia ex post/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov**

Keďže pôjde o novú dohodu, nebolo možné vykonať žiadne hodnotenie ani kontrolu vhodnosti existujúcich nástrojov. Rokovanie o dohode o štatúte si nevyžaduje posúdenie vplyvu.

- **Základné práva**

Ako je stanovené v odôvodnení 88 nariadenia (EÚ) 2019/1896, Komisia posúdila situáciu v oblasti základných práv v Srbskej republike relevantnú pre oblasti, na ktoré sa vzťahuje dohoda o štatúte, a bude o tom informovať Európsky parlament.

Pripravovaná dohoda obsahuje praktické opatrenia týkajúce sa dodržiavania základných práv a zabezpečuje úplné dodržiavanie základných práv počas činností organizovaných na základe dohody. V dohode sa stanovuje nezávislý a účinný mechanizmus podávania sťažností v súlade s príslušnými ustanoveniami nariadenia (EÚ) 2019/1896 s cieľom monitorovať a zabezpečiť dodržiavanie základných práv pri všetkých činnostiach organizovaných na základe dohody.

- **Ochrana údajov**

Keďže ustanovenia dohody o štatúte týkajúce sa prenosu osobných údajov sa podstatne nelíšia od vzorovej dohody o štatúte a sú v súlade s nariadením (EÚ) 2019/1896, ustanovenia tejto dohody o štatúte sa nekonzultovali s európskym dozorným úradníkom pre ochranu údajov.

## 4. VPLYV NA ROZPOČET

Dohoda o štatúte sama osebe nemá žiadne finančné dôsledky. Skutočné nasadenie tímov pohraničnej stráže na základe operačného plánu bude znamenať náklady hradené z rozpočtu agentúry. Budúce operácie v rámci dohody o štatúte sa budú financovať z vlastných zdrojov agentúry pridelených v rámci ročného rozpočtového cyklu Únie.

Príspevok Únie Európskej agentúre pre pohraničnú a pobrežnú stráž je už súčasťou rozpočtu Únie, ako sa uvádza v záveroch Rady k dohode o viacročnom finančnom rámci.

## 5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Komisia zabezpečí riadne monitorovanie vykonávania dohody o štatúte.

2024/0075 (NLE)

Návrh

# ROZHODNUTIE RADY

## o podpise v mene Únie Dohody medzi Európskou úniou a Srbskou republikou týkajúcej sa operačných činností vykonávaných Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž v Srbskej republike

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 77 ods. 2 písm. b) a d) a článok 79 ods. 2 písm. c) v spojení s jej článkom 218 ods. 5,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

(1) V situáciách, ktoré si vyžadujú nasadenie tímov riadenia hraníc zo stáleho zboru európskej pohraničnej a pobrežnej stráže do tretej krajiny, v ktorej budú členovia tímov uplatňovať výkonné právomoci, sa podľa článku 73 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2019/1896[1] vyžaduje uzavretie dohody o štatúte s dotknutou treťou krajinou podľa článku 218 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

(2) Rada 18. novembra 2022 poverila Komisiu, aby začala rokovania so Srbskou republikou o dohode o operačných činnostiach vykonávaných Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž v Srbskej republike (ďalej len „dohoda“)[2].

(3) Tieto rokovania boli úspešne ukončené.

(4) Toto rozhodnutie predstavuje vývoj ustanovení schengenského *acquis*, na ktorých sa Írsko nezúčastňuje v súlade s rozhodnutím Rady 2002/192/ES[3]; Írsko sa preto nezúčastňuje na jeho prijatí, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu.

(5) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tohto rozhodnutia, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu. Vzhľadom na to, že toto rozhodnutie je založené na schengenskom *acquis*, sa Dánsko v súlade s článkom 4 uvedeného protokolu rozhodne do šiestich mesiacov po rozhodnutí Rady o tomto rozhodnutí, či ho bude transponovať do svojho vnútroštátneho práva.

(6) Dohoda by sa mala podpísať v mene Únie s výhradou jej uzavretia k neskoršiemu dátumu. Pripojené vyhlásenie týkajúce sa Islandu, Nórskeho kráľovstva, Švajčiarskej konfederácie a Lichtenštajnského kniežatstva by sa malo schváliť v mene Únie,

---

[1] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1896 z 13. novembra 2019 o európskej pohraničnej a pobrežnej stráži a zrušení nariadení (EÚ) č. 1052/2013 a (EÚ) 2016/1624 (Ú. v. EÚ L 295, 14.11.2019, s. 1).

[2] Ú. v. EÚ L 300, 21.11.2022, s. 29.

[3] Rozhodnutie Rady 2002/192/ES z 28. februára 2002 o požiadavke Írska zúčastňovať sa na niektorých ustanoveniach schengenského *acquis* (Ú. v. ES L 64, 7.3.2002, s. 20).

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

*Článok 1*

Týmto sa v mene Únie schvaľuje podpísanie Dohody medzi Európskou úniou a Srbskou republikou týkajúcej sa operačných činností vykonávaných Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž v Srbskej republike (ďalej len „dohoda“) s výhradou uzavretia uvedenej dohody.

Znenie dohody, ktorá sa má podpísať, je pripojené k tomuto rozhodnutiu.

*Článok 2*

Vyhlásenie pripojené k tomuto rozhodnutiu sa v mene Únie schvaľuje.

*Článok 3*

Generálny sekretariát Rady udelí osobe, resp. osobám, ktoré určí Komisia, plnú moc na podpis dohody s výhradou jej uzavretia.

*Článok 4*

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho prijatia.

V Bruseli

*Za Radu*
*predseda/predsedníčka*